

Postbus 21
1800 AA Alkmaar

Staf Korpsleiding politie DIV		
Doornr.		
Ingekomen 06 JUNI 2014		
Zaaknr. KNP14000316		
112		

Bezoekadres James Wattstraat 27
1817 DC Alkmaar

Commissie Toezicht Arrestantenzorg

Behandeld door Mw. M.W. Kamper LLM

Toestelnummer 06-55711292

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Datum 4 juni 2014

Onderwerp

Bijlagen Jaarverslag 2013

Korpsleiding Nationale politie
T.a.v. mr. G.L. Bouman
Juliana van Stolberglaan 4-10
2595 CL Den Haag

Geachte heer Bouman,

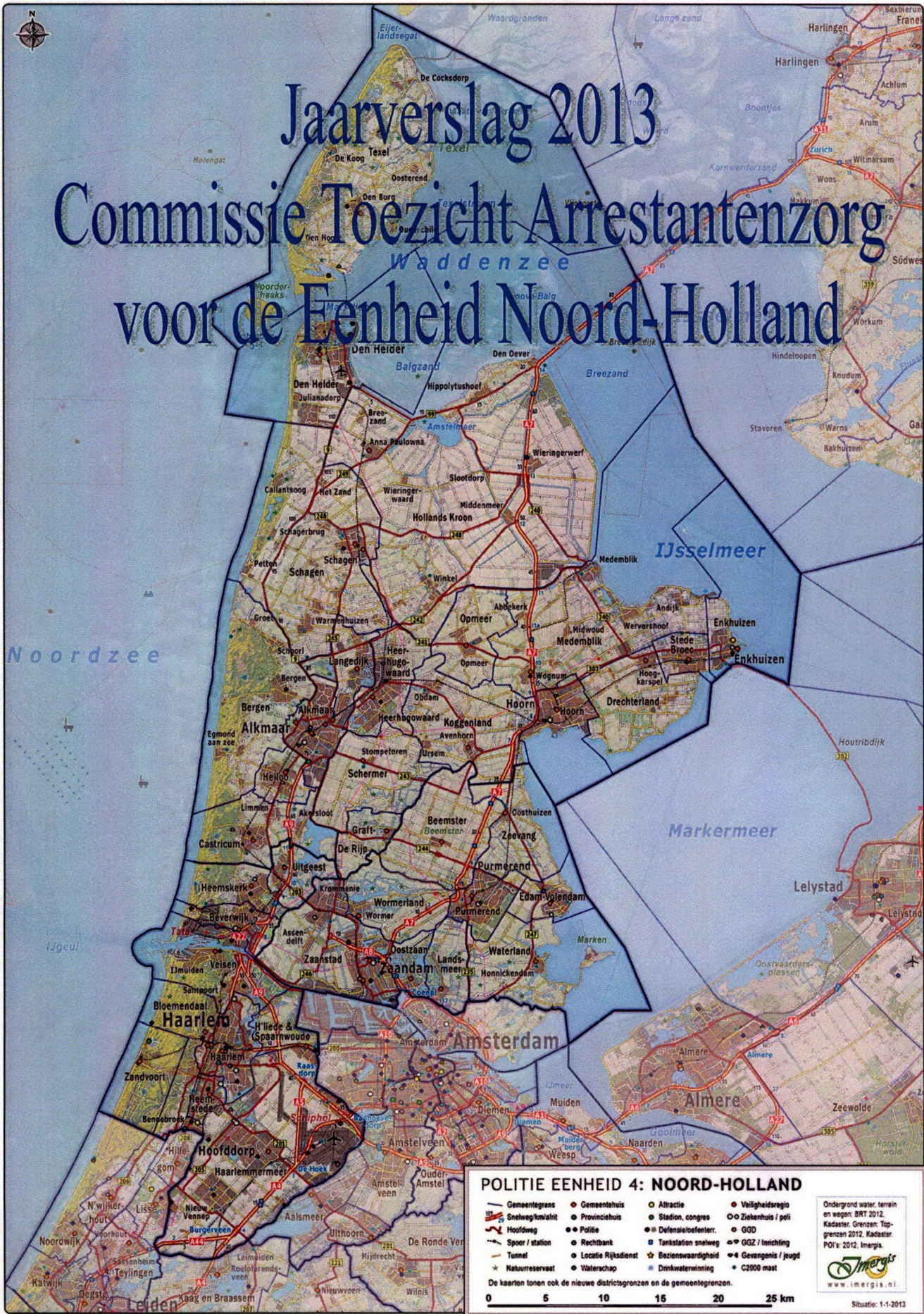
Namens de voorzitter van de Commissie Toezicht Arrestantenzorg van de regio's Kennemerland, Noord-Holland Noord en Zaanstreek-Waterland, de heer C.A.M. de Mey, stuur ik u hierbij het jaarverslag van de commissie over het jaar 2013.

Met vriendelijke groet,

Diba Beg.

Jaarverslag 2013

Commissie Toezicht Arrestantenzorg voor de Eenheid Noord-Holland

Inleiding

Hierbij treft u aan het jaarverslag 2013 van de Commissie Toezicht Arrestantenzorg (CTA) van Noord-Holland. Op advies van Landelijk Centrum Commissies Toezicht Arrestantenzorg (LCCTA) is dit jaarverslag geschreven binnen een door de LCCTA aangereikt format. Op deze wijze kan over meerdere jaren een eenduidig beeld verkregen worden van de ontwikkeling van de kwaliteit van de arrestantenzorg in Nederland. Op grond hiervan ontstaat een stevige basis om verder te investeren in de kwaliteit van de arrestantenzorg.

Samenstelling commissie van toezicht arrestantenzorg

De CTA Noord-Holland kende in 2013 de volgende bezetting:

De heer drs. Chris de Mey (voorzitter), psycholoog en voormalig voorzitter College van Bestuur van een onderwijsorganisatie

Mevrouw Tessa Smit-Wiersma (vicevoorzitter), manager bedrijfsvoering psychiatrie

De heer Hans Karssen, unit-directeur penitentiaire inrichting Westlinge

Mevrouw mr. Kiki Kastelein, rechter (plaatsvervanger)

De heer Johan Potter, voormalig rapporteur van de reclassering

De heer Paul Walgering, voormalig rechercheur en wethouder, nu zelfstandig ondernemer

De commissie werd ondersteund door de secretaris, mevrouw mr. Maaïke Kamper en door mevrouw Diba Beg, administratief medewerkster.

Aan het eind van 2013 is afscheid genomen van mevrouw Kastelein en de heren Karssen en Walgering, omdat hun zittingstermijn in de commissie was verstreken. De commissie heeft eind 2013 twee nieuwe leden aangenomen die in 2014 actief zullen worden, te weten:

Mevrouw mr. Sandra Koolen, kantonrechter

Mevrouw Jantien Leeghwater, interim manager Rijksbeveiligingsorganisatie ministerie van Binnenlandse Zaken

Ontvangst en rondleiding

In 2013 heeft de commissie alle cellencomplexen minimaal twee keer bezocht. Men deed dat in een steeds wisselende samenstelling. In totaal werden er 17 bezoeken afgelegd. De ophoudkamers, niet verbonden aan een cellencomplex, werden in 2013 niet bezocht, uitgezonderd de ophoudkamers op Texel. Hoewel er al contacten zijn met de rechtbanken in Haarlem en Alkmaar, zijn er nog geen bezoeken aan de rechtbankcellen afgelegd. Naar verwachting zal dit vanaf 2014 wel gebeuren.

Daarnaast is er tot tweemaal toe door een delegatie van de commissie een bezoek gebracht aan het cellencomplex in aanbouw in Haarlem. Op deze wijze kon de commissie haar expertise delen met de architect en de aannemer, zodat gewenste aanpassingen meegenomen konden worden in de uitvoering.

Door omstandigheden is er vertraging ontstaan in de definitieve oplevering van dit cellencomplex, wat extra druk legt op de situatie in het cellencomplex in Hoofddorp.

De commissie is zeer te spreken over de kwaliteit van de ontvangst in de diverse cellencomplexen. Wel is ten aanzien van het cellencomplex in Purmerend de kanttekening te maken, dat het opvalt dat er naast opgeleide arrestantenverzorgers ook surveillanten werken, die hier een deel van hun stage lopen. Opgemerkt dient te worden dat zowel de motivatie van deze mensen alsmede de wijze waarop de commissieleden te woord worden gestaan soms van een minder niveau is dan die van de opgeleide arrestantenverzorgers. Dit aspect is met de desbetreffende coördinator besproken.

Registratie

Bij alle bezoeken hebben de commissieleden gekeken of de registratie van de gegevens van de arrestanten actueel en volledig was. Er zijn twee opmerkingen gemaakt over het niet actueel zijn van de gegevens. Beide keren betrof het vrij recente wijzigingen die (nog) niet waren doorgevoerd op het whiteboard.

Een terugkerend probleem is het feit dat soms de schriftelijke autorisatie door de (hulp)officier van justitie om iemand in beperking te zetten ontbreekt, terwijl de beperkende maatregelen wél al worden toegepast. Het is een situatie waarin de arrestantenverzorger niet de autoriteit heeft om hier op de juiste manier mee om te gaan hetgeen dan tot een niet toelaatbare situatie leidt.

In zijn algemeenheid oordeelt de CTA Noord-Holland positief over het registreren van gegevens, maar doet zij een aanbeveling over het bijwerken van de ontruimingsplannen en werkvoorschriften.

Huisvesting

Afhankelijk van de ouderdom van de cellencomplexen kan men opmerkingen maken over de staat van inrichting en de technische eisen. De commissie heeft de volgende zaken geconstateerd:

- De cellen en de bijbehorende binnenruimten zijn goed tot zeer goed schoongemaakt.
- Hier en daar wordt geconstateerd dat in cellen bekraste muren of deuren zijn. Over het algemeen heeft men wel getracht dit zoveel mogelijk ongedaan te maken.
- Vanwege een poging tot zelfdoding is in een aantal cellencomplexen de klok in de luchtplaats verwijderd. De commissie heeft daar (mede vanwege het vaak ontbreken van tijdsbesef) kritische opmerkingen over gemaakt. Inmiddels zijn de meeste klokken weer teruggehangen.
- De commissie constateert dat bij een gering aantal complexen de luchtplaats bezaaid is met sigarettenpeuken. Als reden werd aangevoerd dat het onduidelijk is wiens verantwoording het is om dit op te ruimen. De commissie doet hierover een aanbeveling.

- De commissie betreurt dat er cellen zijn zonder daglichttoetreding, maar beseft dat dit een voldoende feit is.

Veiligheid van arrestanten

Het controleren van de veiligheid van arrestanten is een groot aandachtspunt bij de celbezoeken. Het gaat daarbij niet alleen over (bouw)technische zaken, maar ook over de wijze waarop arrestantenbewakers die veiligheid kunnen waarborgen. De commissie constateerde dat dit in voldoende mate geborgd is en maakt daarbij onder meer de volgende opmerkingen:

- De ontruimingsplannen lagen overal binnen handbereik en er worden regelmatig ontruimingsoefeningen gehouden. In 2013 waren er ook oefenmiddagen in Zaanwijk en Purmerend voor al het personeel uit het hele werkgebied. De leden van de commissie CTA hebben aan die oefeningen deelgenomen.
- Er is wel een viertal keren geconstateerd dat de gegevens in het ontruimingsplan en de werkvoorschriften niet actueel waren. Er wordt soms gewerkt met plannen en voorschriften die drie of meer jaar oud zijn. In Hoorn werd zelfs een versie uit 2002 aangetroffen. In Alkmaar bleken de wijzigingen die in maart 2013 naar het bureau gestuurd waren, in december nog in een la te liggen. Op Texel ontbraken het ontruimingsplan en de werkvoorschriften.
- In elk cellencomplex werken bevoegde BHV'ers.
- De brand- en blusmiddelen zijn in voldoende mate aanwezig en worden ook regelmatig gecontroleerd.
- In Alkmaar is in het cellencomplex een aantal plafonds verlaagd. De lamp die de cel moet verlichten is daarbij niet ingebouwd, maar hangt onder het plafond. Een arrestant die op de stoel of tafel gaat staan heeft de mogelijkheid zich daaraan opzettelijk te verwonden.
- Ondermeer in de cellencomplexen in Hoorn en Zaanwijk zijn er nog steeds niet verzonken kranen, waardoor er arrestanten die daarop uit zijn, verwondingsmogelijkheden zijn. Er bestaan hier goede alternatieven voor.
- In Purmerend wordt (nog steeds) een prullenbak tussen een deur geplaatst om deze open te houden. Daardoor is er de mogelijkheid dat een arrestant die ruimte betreedt en zichzelf of anderen kan verwonden. In dit complex zijn ook nog bedbanken met gaten, waardoor een suïcidemogelijkheid aanwezig is
- De voedselopslag is in alle complexen in orde.

Veiligheid arrestantenverzorgers

De commissie spreekt zich al jaren positief uit over de opleiding en instelling van de arrestantenverzorgers. Mensen werken professioneel, zijn betrokken bij de organisatie en bij de arrestanten. Er worden regelmatig ontruimingsoefeningen c.q. BHV-oefeningen gehouden. De commissie meent dat de veiligheid van de arrestantenverzorgers in voldoende mate is gewaarborgd en maakt daarbij de volgende opmerkingen:

- In het district Zaanstreek-Waterland en dan met name in het bureau in Purmerend worden vaker dan elders stagiaires ingezet in plaats van gediplomeerde arrestantenverzorgers. De commissie constateert dat de professionaliteit en betrokkenheid van deze mensen vaak minder is dan van de reguliere arrestantenverzorgers.
- In 2013 werd het cellencomplex in Haarlem verbouwd. Dat betekende extra drukte bij het cellencomplex in Hoofddorp. De commissie heeft geconstateerd dat dit soms tot een bovenmatige werkdruk leidde.
- De veiligheid van de arrestantenverzorgers wordt een enkele keer verminderd doordat zij zelf slordig zijn in het sluiten van deuren waar zich materiaal bevindt, dat als gewelddoel gebruikt kan worden. Met name in het complex Purmerend is dat met enige regelmaat geconstateerd.
- In een aantal complexen zijn er brandslangen met een ijzeren pijpje. De commissie constateert dat dit als gewelddoel gebruikt kan worden.
- Een enkele keer werden commissieleden geconfronteerd met het feit dat arrestanten het niet eens zijn met de medicatie die door de arts was voorgeschreven en dan hun (verbale) agressie botvierden op de arrestantenverzorgers.

Bejegening van arrestanten

De commissie heeft uit de gesprekken die gehouden zijn met arrestanten kunnen opmaken dat de bejegening door arrestantenverzorgers als goed tot zeer goed wordt beoordeeld. Als er klachten zijn gaan die vaak over het feit dat arrestanten vaker gelucht willen worden en vaker willen roken. In een enkel geval wordt er geklaagd over een late reactie op de bel die men heeft gebruikt. Veelal was er een relatie met de drukte in het cellencomplex. Wij hebben geen klachten ontvangen over zaken als het informeren van de familie dat men vast zit, de aanwezigheid van de arts, de advocaat of de reclassering, het gebruik van beddengoed, de mogelijkheid zich te wassen of te douchen enz. De commissie maakt hierbij de volgende opmerkingen:

- In toenemende mate wordt er in alle complexen geklaagd over de broodmaaltijd. Arrestanten klagen over uitgedroogd brood. Te constateren valt dat het brood ruim verpakt zit in een doorzichtig folie, waardoor er ook veel lucht bij het brood zit. In zo'n geval onttrekt de lucht vocht uit het brood. Commissieleden die de proef op de som hebben genomen en een boterham hebben gegeten, bevestigen de klachten van de arrestanten. De commissie doet daarover een aanbeveling.
- Het GHB-protocol is bekend bij de arrestantenverzorgers, maar wij hebben niet goed kunnen vaststellen of dat in de praktijk goed werkt.

De bevindingen van arrestanten

Bij de CTA in Noord-Holland is het de gewoonte om minimaal 2 en maximaal 3 gesprekken met arrestanten te voeren tijdens een bezoek. Daarvan wordt afgeweken als er te weinig arrestanten beschikbaar zijn, of als arrestanten niet aanspreekbaar zijn of agressief gedrag vertonen.

De bevindingen staan beschreven in de hierboven genoemde paragrafen.

Contacten met de coördinatoren

Een belangrijk aspect in het werk van de CTA is het contact met de coördinatoren. In Noord-Holland hebben wij met drie coördinatoren te maken. Al jarenlang zijn wij verheugd met de wijze waarop de communicatie tussen de coördinatoren en CTA (met name de voorzitter) verloopt. Er wordt open gecommuniceerd, serieus gereageerd op bevindingen en waar mogelijk in noodsituaties snel en adequaat opgetreden.

Texel

Twee jaar op rij kan er geen BHV-protocol en ontruimingsplan overlegd worden op dit bureau. Daarnaast blijft er onduidelijkheid over het gebruik van de ophoudkamers dan wel cellen. Het betreft hier een uiterlijk vormgegeven cel, echter in gebruik als ophoudkamer. Desondanks werd er in de laatste interne berichtgeving door de politie NHN over cellen gesproken en niet over ophoudkamers.

Conclusies en aanbevelingen

1. De CTA Noord-Holland constateert dat de arrestantenzorg in 2013 in haar gebied wederom ruim voldoende tot goed was. Er werken gemotiveerde en goed opgeleide arrestantenverzorgers die ook bereid zijn naar opmerkingen te luisteren en die te verwerken in hun handelen. Belangrijk in dit opzicht is ook het goede contact dat er is tussen de CTA en de drie coördinatoren in Noord-Holland. Daardoor wordt er, waar mogelijk, snel en adequaat gereageerd op opmerkingen van de commissie.
2. De commissie meent dat het soms ontbreken van een schriftelijke autorisatie van de (hulp)officier van justitie voor het in beperking zetten van arrestanten niet mag voorkomen en vraagt hier wederom aandacht voor.
3. De commissie merkt op dat de situatie in Purmerend nu al enige tijd om extra aandacht vraagt. Te vaak zijn daar (kleine) zaken niet in orde die de veiligheid niet ten goede komen. Bovendien lopen daar veel zaken via de wachtcommandant, die bijvoorbeeld als enige zicht heeft op de beelden van de camera's die in de cel hangen. De commissie vindt dit een ongewenste situatie.

Zij beveelt daarom aan in 2014 extra te investeren in de situatie aldaar, niet alleen financieel, maar zeker ook in de cultuur ter plekke.

4. De commissie heeft zich afgelopen jaar meer gericht op het bijhouden van het ontruimingsplan en het werkvoorschrift en de inhoudelijke kennis daarvan bij de arrestantenverzorgers. De commissie concludeert dat dit over het algemeen onvoldoende gebeurt.

De commissie beveelt aan dat er aandacht wordt besteed aan:

- *Een jaarlijkse update van zowel het ontruimingsplan als het werkvoorschrift; wanneer dit niet noodzakelijk is aan te geven dat er naar de documenten gekeken is en dat een update niet nodig is.*
- *Het bijhouden van de wijzigingen die worden verstrekt.*
- *De arrestantenverzorgers erop te wijzen dat het ontruimingsplan en werkvoorschrift regelmatig bestudeerd dienen te worden.*

5. Een terugkerende ongewenste situatie is het vaak ontbreken van tijdsbesef bij arrestanten, zeker wanneer daglichttoetreding tot de cel niet aanwezig is. In dat opzicht is het soms ontbreken van een klok op de luchtplaats, c.q. een klok die niet de juiste tijd aangeeft een onwenselijke omissie.

De commissie beveelt aan, structureel aandacht te besteden aan het verzorgen van tijdsbesef bij arrestanten. Daar hoort minimaal een goed werkende klok bij op de luchtplaats en/of in de gangen van het cellencomplex. De commissie meent dat dit probleem ook op landelijk niveau besproken moet worden.

6. Kennelijk valt het schoonhouden van de luchtplaats niet onder het schoonmaakcontract van het cellencomplex. Daar waar de luchtplaats er netjes uitziet, steken de arrestantenbewakers zo nodig de handen uit de mouw. In ieder geval wordt de arrestant erop gewezen de peuken niet op de grond te gooien. In een aantal complexen wordt hier geen aandacht aan besteed, hetgeen leidt tot vieze luchtplaatsen.

De commissie beveelt aan, aandacht te besteden aan het schoonhouden van luchtplaatsen. In ieder geval is dit iets waar de coördinatoren in Noord-Holland bij een aantal complexen op moeten wijzen.

7. Onafhankelijk van elkaar werd er dit jaar in veel complexen geklaagd over de broodmaaltijd. Het ontdooide brood is droog, iets wat commissieleden kunnen beamen. Naar alle waarschijnlijkheid komt dit door de wijze waarop het brood is ingepakt.

De commissie beveelt aan, aandacht te besteden aan de broodmaaltijd en na te gaan of de wijze waarop het brood wordt ingevroren de oorzaak is van het uitgedroogde brood.

8. Er blijven zaken die de veiligheid van de arrestant in gevaar brengen. Dit jaar wijzen wij met name op de ijzeren uiteinden van de brandslangen, op de bevestiging van de lampen in de cellen met verlaagde plafonds in Alkmaar en op de niet verzonken kranen in Hoorn en Zaandijk.

Tenslotte

De CTA Noord-Holland heeft in 2013 haar werk naar behoren kunnen vervullen. Er is nergens tegenwerking in welke vorm dan ook geconstateerd, integendeel in alle lagen van de organisatie ondervond de commissie steun bij het uitvoeren van haar taak.

februari 2014, namens de CTA Noord-Holland,

Drs. C.A.M. de Mey, voorzitter